

Η Κυθρέα μου

του Στέλιου Παπαντωνίου

Μικρός θυμάμαι πήγαινα με τους γονείς και τη γιαγιά στην Κυθρέα, στη Χαρδακιώτισσα, στη Μαρίτσα και στον Τάκη, είχε λεωφορείο κι έφερνε επιβάτες από την Κυθρέα στη Λευκωσία, ύστερα πήγαν στην Αγγλία, αργότερα μάδαμε πως την κόρη τους Ανδρούλα πάντρεψαν στην Ελλάδα, κι ο Πάμπος, ο γιος, αεροπόρος, ύστερα στη Λάρνακα εγκαταστημένος. Το σπίτι της Μαρίτσας, ένας παράδεισος λουλουδιών, απέξω πέτρινο δρομάκι, και το ποταμάκι να κυλά, πάπιες να πλάτσουρίζουν, απάνω ένα δημοτικό, κι ύστερα ο φίλος μου Κώστας Γιάλουκας, μου λέει, μα αυτά που περιγράφεις είναι στη γειτονιά μου, λίγο πιο πάνω το σπίτι μου, γνωστοί από το Παγκύπριο Γυμνάσιο, όπου πολλοί Κυθρεώτες πρώτευαν στα γράμματα και στην ανθρωπιά, ένας από αυτούς ο Ιάκωβος του Αριστείδη, η Παντελίτσα, ερχόταν η μάνα του εκεί στη Μαρίτσα της Χαμπούς, Μαρίτσα κι αυτή, συγγενείς όλοι, της οικογένειας του Κάρατζη, όπως τα έγραψε κι ο καλός Στέλιος Πετάσης, κι έτσι βρήκα κι εξηγήσεις στις επισκέψεις στην Κυθρέα και στις οικογενειακές μου ρίζες, από τη μεριά της μάνας μου, από τον άγιο Κασσιανό.

Πιο κάτω ο φίλος μου και συμμαθητής Νίνος Χριστοδουλίδης, αδελφός της μακαριστής Θέλμας, γιατρός στην Αμερική, η Όλγα ήταν η μεγάλη δασκάλα ραπτικής στην περιοχή της, και μέγιστη δασκάλα της ευγένειας, του Ποντίκα γυναίκα, άλλη ψυχούλα αυτός, με το ποδήλατο να γυρίσει τη Χώρα, ο Θεός μακαρίσει τον. Μια φωτογραφία που έβαλε κάποτε στο διαδίκτυο ο γιος της Θέλμας, ο Αλέξανδρος, δείχνει το σπίτι τους και την ύβρη του κλέφτη, να στήσει μπροστά στο πέτρινο εκείνο οικοδόμημα ένα τοιχάρι με τσιμεντότουβλα, αισθητική απαξία, νομίζουν πως με την παραποίηση θα γίνουν δικά τους, πού να ξέρουν πως ακόμα οι ψυχές μας γυρίζουν εκεί και τους υποβλέπουν, δίκαιες κατάρες να επιπέσουν στον ύπνο τους. Το σπίτι του φίλου μου Νίκου Ορφανίδη δεν ξέρω πού είναι, το φαντάζομαι όμως από τις περιγραφές του, άλλος πονεμένος της πατρίδας.

Κι ύστερα, από της Μαρίτσας και του Τάκη, κατεβαίναμε στους άλλους συγγενείς, ξαδέλφια του πατέρα μου τώρα, από την παπαδιά μητέρα του, τον Θωμά Πετρίδη του δημαρχείου, τον Παύλο Παυλίδη με την ευγενική του κυρία Άννα-μακαριστή τώρα- τα παιδιά τους, Γιώργο, Μάριο, Άριστο, στην ηλικία μας περίπου, ένα πνευματικό φυτώριο το σπίτι τους, με το δάσκαλο πατέρα της Άννας και της Γιωργούλας Αριστόδημο.

Μια στον Παύλου, μια στον Θωμά, της Γιωργούλας με τα ζαφειρένια μάτια και τις μεγάλες στο λάδι και το ξύδι ελιές, με τον Σταύρο τον μεγάλο τους γιο συνομιλούμε τακτικά στο τηλέφωνο ή παρακολουθεί τα γραφτά μου και επικροτεί, τον Αντρέα καιρό έχω να τον δω, στις ξενιτιές νομίζω.

Ταχύτατος ο νους κι η παιχνιδιάρη μνήμη, με ταξιδεύουν σε τόπους και χρόνους αγαπημένους, στο καφενείο του Στυλῆ, εκεί στη μεγάλη γωνία, στο κουρείο, στην Ανδρεανή και στον Αντρέα, αδελφό του Παύλου, αγκαλιάζω την περιοχή, τις στροφές των δρόμων, τις εκκλησιές και τα σπίτια, τα καφενεία και τους μύλους, η ατμόσφαιρα αδάνατη στη μνήμη, αυτά δεν πεθαίνουν, γράφονται, συντηρούνται, είναι η ζωή μας, είναι δικά μας, όσους ακαλαίσθητους τσίχλους με τσιμεντότουβλα βάλουν. Οι κλέφτες!

Στον Πενταδάκτυλον

του Κύρου Ρωσσίδη

*Μιλά ο Πενταδάκτυλος!
Σου αφηγείται θρύλους
γι' Αροδαφνούσες, Ρήγαινες,
Ακρίτες κι αλλοφύλους.*

*Κάθε κορφή παράδοση,
κάθε στροφή και δάμα
κάθε ξωκλήσι ανάμνηση,
κάθε χαράδρα τάμα!*

*Βράχοι και δάμνοι αντίσταση,
δέος απ' άκρη σ' άκρη
Κάθε θυμάρι και θυμός
κάθε ανεμώνα δάκρυ.*

*Η ευφορία κι η οργή
κι η θλίψη παν αντάμα.
Κάστρο και αναστεναγμός,
κυκλάμινο και κλάμα.*

*Περίλυπος το δειλινό
τον παρατάω και τρέχω
Μα μου φωνάζει...
“Υπομονή! Εγώ πονώ, μ' αντέχω!”*